

"... ללכת אחרי חוקים זרים, ולהשבית עולות וזבח ונסך מן המקדש, ולחלל שבתות וחגים. ולטמא מקדש וקודשים. לבנות במות, והיכלות, ופסילים, ולזבוח חזירים ובהמות טמאות. ולהניח את בניהם ערלים, ולשקץ את נפשם בכל טומאה ותועבה..." (מקבים א' פרק א, פסוקים 44 – 47)

- שבת
- מילה
- ראש חודש

בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול, חשמונאי ובניו, כשעמדה מלכות יוון הרשעה על עמך ישראל, לשכחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, ואתה ברחמיך הרבים עמדת בעת צרתם, רבת את ריבם, דנת את דינם, נקמת את נקמתם, מסרת גיבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים, ורשעים ביד צדיקים, וטמאים ביד טהורים, וזדים ביד עוסקי תורתך. לך עשיית שם גדול וקדוש בעולמך, ולעמך ישראל עשיית תשועה גדולה ופורקן כהיום הזה ואחר כן באו בניך לדברי ביתך ופנו את היכלך וטהרו את מקדשך והדליקו נרות בחצרות קדשך וקבעו שמונה ימי חנוכה אלו להודות ולהלל לשמך הגדול.

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף מט עמוד ב

ושלא ילמד את בנו יוונית. ת"ר: כשצרו מלכי בית חשמונאי זה על זה, היה הורקנוס מבחוץ [נעזר ברומאים] ואריסטובולוס מבפנים. בכל יום ויום היו משלשלין דינרים בקופה ומעלין להן [קרבתות] תמידים. היה שם זקן אחד שהיה מכיר **בחכמת יוונית**, לעז להם בחכמת יוונית, אמר להן: כל זמן שעוסקים בעבודה אין נמסרין בידכם. למחר שלשלו להם דינרים בקופה והעלו להם חזיר, כינו שהגיע לחצי חומה, נעץ צפרניו נודעזעה א"י ארבע מאות פרסה. אותה שעה אמרו: ארור אדם שיגדל חזירים, וארור אדם שילמד לבנו חכמת יוונית; ועל אותה שנה שנינו: מעשה ובא עומר מגוות צריפים, ושתי הלחם מבקעת עין סוכר. איני? והאמר רבי: בא"י לשון סורסי למה? אלא אי לשון הקודש אי לשון יוונית! ואמר רב יוסף: בבבל לשון ארמי למה? אלא או לשון הקודש או לשון פרסי! לשון יוונית לחוד, וחכמת יוונית לחוד. וחכמת יוונית מי אסירא? והאמר רב יהודה אמר שמואל משום רשב"ג, מאי דכתיב: +איכה ג+ "עיני עוללה לנפשי מכל בנות עירי"? אלף ילדים היו בבית אבא, חמש מאות למדו תורה וחמש מאות למדו חכמת יוונית, ולא נשתייר מהן אלא אני **כאן ובן אחי אבא בעסיא! שאני של בית ר"ג, דקרובין למלכות הו;** דתניא: מספר קומי הרי זה מדרכי האמורי, אבטולוס בן ראובן התירו לספר קומי, שהוא קרוב למלכות; של בית רבן גמליאל התירו להן חכמת יוונית, מפני שקרובין למלכות.

תלמוד בבלי מסכת מנחות דף צט עמוד ב

גמ'. תניא, רבי יוסי אומר: אפי' סילק את הישנה שחרית וסידר את החדשה ערבית - אין בכך כלום, אלא מה אני מקיים לפני תמיד? שלא ילן שלחן בלא לחם. א"ר אמי: מדבריו של ר' יוסי נלמוד, אפילו לא שנה אדם אלא פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית, קיים מצות +יהושע א'+ ימוש (את) ספר התורה הזה מפיך. אמר רבי יוחנן משום ר"ש בן יוחי: אפי' לא קרא אדם אלא קרית שמע שחרית וערבית - קיים לא ימוש, ודבר זה אסור לאומרו בפני עמי הארץ. ורבא אמר: מצוה לאומרו בפני עמי הארץ. שאל בן דמה בן אחותו של ר' ישמעאל את ר' ישמעאל: כגון אני שלמדתי כל התורה כולה, מהו ללמוד חכמת יוונית? קרא עלינו המקרא הזה: **לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה, צא ובדוק שעה שאינה לא מן היום ולא מן הלילה ולמוד בה חכמת יוונית.** ופליגא דר' שמואל בר נחמני, דאמר ר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן: פסוק זה אינו לא חובה ולא מצוה אלא ברכה, ראה הקב"ה את יהושע שדברי תורה חביבים עליו ביותר, שנאמר: +שמות לג+ ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימוש מתוך האהל, אמר לו הקדוש ברוך הוא: יהושע, כל כך חביבין עליך דברי תורה? לא ימוש ספר התורה הזה מפיך. תנא דבי ר' ישמעאל: דברי תורה לא יהו עליך חובה, ואי אתה רשאי לפטור עצמך מהן.

איכה רבה (וילנא) פרשה ב (יג)

טבעו בארץ שעריה, ר' הונא בשם ר' יוסי אמר שערים חלקו כבוד לארון לפיכך לא שלט בהם אויב, הה"ד (תהלים כ"ד) שאו שערים ראשיכם, לפיכך טבעו בארץ שעריה אבד ושבר בריחיה, מלכה ושריה בגוים אין תורה, אם יאמר לך אדם יש חכמה בגוים תאמן, הדא הוא דכתיב (עובדיה א') "והאבדתי חכמים מאדום ותבונה מהר עשוי", יש תורה בגוים אל תאמן, דכתיב מלכה ושריה בגוים אין תורה, נביאיה אלו נביאי שקר, גם נביאיה אלו נביאי אמת, אלו ואלו לא מצאו חזון מה'.

Vilna Gaon (1720-1797)

Said to the translator of Euclid's work to Hebrew: "to the degree that a man is lacking in the wisdom of mathematics he will lack one hundredfold in the wisdom of the Torah" (in R. Soloveitchik, Halakhic Man, p. 57).

הגאון מוילנא | תירגום מאנגלית

במידה שאדם חסר בידע המתמטיקה, פי מאה יהיה חסר בחוכמת התורה.

Maharal of Prague (1525-1609)

"a man ought to study everything that will enable him to understand the essential nature of the world. One is obligated to do so, for everything is God's work. One should understand it all and through it recognize one's Creator" (in R. Berkovitz, Essential Essays on Judaism, p.242).

מהר"ל מפראג | תירגום מאנגלית

כדאי לאדם ללמוד כל מה שיאפשר לו להבין את מהותו של העולם. והוא מחויב לעשות כן כי הכל עבודת ה' [תרתי משמע – נכון]. וצריך האדם להבין הכל, ודרך כך, להכיר בבוראו.

בראשית פרק ט פסוק כז

יִפְתָּ אֱלֹהִים לְיַפְתְּ וַיִּשְׁכֵּן בְּאֶהְלֵי שָׁם וַיְהִי כְנַעַן עֶבֶד לְמוֹ:

מדרש – "ציון" = "צ" + "יון"

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קלג עמוד ב

דנתיא: זה אלי, ואנוהו - התנאה לפניו במצות; עשה לפניו סוכה נאה, ולולב נאה, ושופר נאה, ציצית נאה, ספר תורה נאה וכתוב בו לשמו בדיו נאה, בקולמוס נאה, בבלור אומן וכורכו בשיראין נאין.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נז עמוד ב

שלשה משיבין דעתו של אדם, אלו הן: קול ומראה וריח. שלשה מרחיבין דעתו של אדם, אלו הן: דירה נאה, ואשה נאה, וכלים נאים.

שולחן ערוך אורח חיים סימן תרעג סעיף ג

נר של (כח) חרס שהדליק בו לילה אחת נעשה ישן ואין מדליקין בו לילה (כט) אחרת, אלא לוקח חדשים בכל לילה; ואם אין לו אלא ישן, מסיקו בכל לילה באור; ונר של מתכת א"צ חדש. ושל זכוכית או של חרס (ל) מכוסה, דינו כמתכת.

משנה ברורה סימן תרעג ס"ק כח

(כח) חרס - כתבו הספרים שטוב כל אחד שיטריח לעשות לו מנורה יפה לפי כחו וכן הנרות יעשה יפה:

שולחן ערוך אורח חיים סימן תעב סעיף ב

יסדר שלחנו יפה (ו) בכלים נאים כפי כחו, ויכין מקום מושבו (ז) שישב בהסיבה דרך חירות.

משנה ברורה סימן תעב ס"ק ו

(ו) בכלים נאים וכו' - ואע"ג דבכל השנה טוב למעט בזה משום זכר לחורבן לביל פסח מצוה להרבות שזהו בכלל דרך חירות ואמרו על מהרי"ל שכשהיו בידו משכנות של נכרים כלים נאים לא היה משתמש בהם בשום פעם רק בפסח היה מנהגו להשים אותם על שולחן מיוחד לשמוח בראייתם:

משנה מסכת אבות פרק ג משנה ז

רבי שמעון אומר המהלך בדרך ושונה ומפסיק ממשנתו ואומר מה נאה אילן זה ומה נאה ניר זה מעלה עליו הכתוב: כאילו מתחייב בנפשו:

שולחן ערוך אורח חיים סימן רכה סעיף י

הרואה אילנות טובות ובריות נאות, אפילו עכו"ם או בהמה, אומר: בא"י אמ"ה שככה לו בעולמו. ...